

BOZP

1. ÚVOD

ZP č.262/2006 Sb. § 102 prevence rizik, odst.6, zaměstnavatel přijímá opatření pro případ mimořádných událostí, jako jsou např. havárie, požáry, povodně, chemické zamoření, napadení cizí osobou, vyhrožování, dopravní nehoda a jiná nebezpečí a evakuace zaměstnanců včetně pokynů k zastavení práce a okamžitému opuštění pracoviště, poskytnutí první pomoci.

Bezpečnostní opatření:

- * poučení všech zaměstnanců, jak se chovat v krizových situacích
- * znalost všech zaměstnanců, kde je uložen soubor důležitých telefonních čísel, jak s těmito informacemi nakládat, co se sděluje osobám, které přivoláváme na pomoc (soubor čísel v listinné podobě, elektronické apod.)
- * poučení zaměstnanců o poskytnutí první pomoci

Zajištění bezpečnosti zaměstnanců, zajištění a poskytování první pomoci ostatním fyzickým osobám, poučení.

2. RIZIKA A OPATŘENÍ

2.1 PRÁCE VE VENKOVNÍM PROSTŘEDÍ

nebezpečí: klimatické podmínky

bezpečnostní opatření:

- * používání OOPP
- * vhodné oblečení

nebezpečí: uklouznutí, zakopnutí, pád na neupraveném terénu, pád osob v terénu při přenášení zahradnického a jiného nářadí a pohybu na neupraveném terénu

bezpečnostní opatření:

- * zvýšená opatrnost
- * vhodná pracovní obuv
- * volba optimálního místa pro uložení materiálu a jednotlivých dávek, tak aby se pokud možno omezila chůze a přenášení materiálu (využívat mechanizace pro dopravu materiálu na místo spotřeby a použití)
- * správný způsob přenášení pracovních pomůcek, nářadí apod.

nebezpečí: píchnutí, poškrábání biologickým rostlinným materiálem s ostrými jehlicemi, tmy a zašpičatělými zbytky rostlin po odseknutí apod.

bezpečnostní opatření:

- * nepracovat bez pracovního oděvu (s holým tělem)
- * ochrana OOPP, pracovat v rukavicích, vhodné oblečení dle charakteru ohrožení a místních podmínek
- * zvýšená opatrnost

nebezpečí: nákaza přenosná na člověka, zejména nákazy přenosné hmyzem (klíšťata, bodavý hmyz) infekční zánět mozku (klíšťová encefalitida, neuroinfekce) a lymská borrelióza

bezpečnostní opatření:

- * vhodné oblečení a obuv dle charakteru ohrožení a místních podmínek
- * prohlídka těla a případné neprodlené vytažení hmyzu správným způsobem
- * prostředky k odstranění klíšťat a desinfekci vpichu po klíštěti, léčiva
- * zdravotnická prevence, očkování proti onemocnění

nebezpečí: bodnutí, píchnutí, štípnutí bodavým jedovatým hmyzem (vosy, sršni)

* akutní nebezpečí šoku jako reakce na včelí jed, nebezpečí je zvýrazněné spolupůsobením fyzické námahy, únavy a klimatu

bezpečnostní opatření:

- * použití repelentů
- * vhodné oblečení a OOPP dle charakteru ohrožení a místních podmínek
- * na pracovišti k dispozici prostředky k desinfekci vpichu a léčiva zabírající šoku při pobodání a jejich použití dle návodu

nebezpečí: nákazy způsobené viry, které člověk vdechne, nemoc tularémie a podobná onemocnění, která oslabují imunitní systém (leptospiroza), nákazy, které roznáší hlodavci

bezpečnostní opatření:

- * používání OOPP, kde se mohli hlodavci vyskytovat

Příloha č. 2 - BOZP

- * používání ochranných rukavic
- * dodržování osobní hygieny, používání mýdel s antibakteriálním účinkem
- * nejíst na pracovišti, neponechávat zbytky potravin na pracovišti

nebezpečí: působení chemických přípravků vyvolávajících nežádoucí reakce osob při kontaktu s nimi (kožní onemocnění, poruchy trávicího ústrojí nebo výrazně obtěžující) při přípravě a aplikaci ochranných postřiků, výživných látek

bezpečnostní opatření:

- * zdravotní způsobilost pracovníků
- * výběr pracovníků a nepřidělovat práci s nebezpečnými látkami osobám, u kterých byla zjištěna přecitlivělost na látky obsažené v hnojivech, nebo které trpí jakoukoliv alergií
- * používání OOPP dle druhu látky, ošetřit i drobná poranění
- * dodržování zásad osobní hygieny
- * dodržovat způsob zacházení a ochrany proti účinkům nebezpečných látek při aplikaci hnojiv a prostředků k ochraně kultur dle pokynů výrobce

nebezpečí: švihnutí větve, zasažení oka, pád při přenášení kletí, vypíchnutí oka

bezpečnostní opatření:

- * kletí nenosit před obličejem
- * vhodná, pevná pracovní obuv
- * pokud možno odstranit překážky a nežádoucí předměty v prostoru manipulace

nebezpečí: ruční manipulace, přetížení a namožení

bezpečnostní opatření:

- * výcvik a školení pracovníků o správných způsobech a postupech manipulace
- * správné postupy a způsoby ruční manipulace
- * zabránit přetěžování pracovníků
- * dodržování hmotnostního limitu (přípustné hmotnosti při ruční manipulaci s břemeny jsou stanoveny v NV č.361/2006 Sb.)
- * vybavení pracoviště vhodnými pracovními pomůckami

Opatření nutno stanovit dle NV č.361/2006 Sb. Limitující hodnoty fyzické zátěže závisí na celé řadě faktorů, zejména na věku, fyzické kondici, pohlaví, statickém nebo dynamickém zatížení, hmotnosti a tvaru manipulovaného břemene, způsobu prováděné manipulace, výšce a době zvedání, dráze přenášení břemen, frekvenci manipulačních úkonů a na zdravotním stavu, zvláště u slabších jedinců, žen a mladistvých.

2.2 ATMOSFÉRICKÁ ELEKTŘINA - BLESK

Zranění osob vzniklá nepřímým účinkem blesku v jeho blízkosti např. ožehnutím, ozářením intenzivním ultrafialovým zářením, odhozením nebo poškozením organismu vzduchovou vlnou, ohlušením, případně též zemním proudem (krokovým napětím) rozptýleným kolem místa svodu při výboji blesku.

nebezpečí: zasažení bleskem (ohrožení atmosférickou elektřinou)

smrt v případě přímého zásahu člověka hlavním vůdčím jiskrovým výbojem

- * nebezpečí při zasažení vedlejším jiskrovým výbojem:
 - popáleniny všech stupňů
 - ochrnutí nervového systému

bezpečnostní opatření:

- * vodivé spojení vhodně a účelně rozmístěných jímacích zařízení (bleskosvodů),

Příloha č. 2 - BOZP

jejich uzemněním, příp. použitím jiskřišť, bleskojistek a jiných svodičů atmosférického napětí na budovách a objektech

- * při práci ve venkovním prostředí vedoucí zaměstnanec vyhodnotí neprodleně situaci a práci přeruší a ukončí (rozhodující je pracoviště a stav počasí, kdy je nutné reagovat podle rychlé změny počasí)
- * kontrola osamělého zaměstnance, odvolání zaměstnance z pracoviště
- * neschovávat se pod stormy

2.3 KÁCENÍ RUČNÍ MOTOROVOU ŘETĚZOVOU PILOU

nebezpečí: pořezání, řezné rány při styku se zuby pilového řetězu, pořezání různých částí těla, říznutí obsluhy pohybujícím se pilovým řetězem

bezpečnostní opatření:

- * vybavení pily krytem pohybujících se částí (kromě činné části řetězu), zachycovačem roztrženého pilového řetězu, bezpečnostní brzdou řetězu, tlumičem výfuku, spojkou automatického vypínání chodu řetězu, tech. dokumentací, nářadím na údržbu a ochranným pouzdem řezací části pro přepravu RMŘP
- * při volnoběžném chodu motoru se nesmí řetěz pohybovat - plynová páka RMŘP se po uvolnění tlaku ruky musí samočinně vracet do nulové polohy a chod pilového řetězu se samočinně zastavit po snížení otáček
- * před započetím práce ověřit funkci automatického vypínání chodu řetězu při volnoběhu motoru, funkci bezpečnostní brzdy řetězu, funkci pojistky plynu (u RMŘP s el. pohonem neporušenost el. přívodu a ovládacích prvků)
- * při startování RMŘP položit na vhodné bezpečné místo, pevně přidržovat, přičemž řetěz se nesmí dotýkat žádného předmětu
- * dodržování bezpečné vzdálenosti od běžícího a dobíhajícího řetězu RMŘP
- * správná a stabilní pracovní poloha pracovníka při práci s RMŘP
- * správně zvolené pracovní postupy při řezání
- * správné uchopení pily
- * nepoužívat RMŘP neplní-li funkci bezpečnostní brzda řetězu, spojka autom. vypínání chodu řetězu při volnoběžném chodu motoru
- * při ručním broušení řetězu používat rukavice
- * dostatečná praxe a zkušenosti
- * přiměřený odpočinek a dodržování bezpečnostních přestávek

nebezpečí: zpětný vrh (vymrštění) pily řeznou částí proti pracovníkovi

bezpečnostní opatření:

- * zvláštní opatrnost při styku konce řezací části pily se dřevem při odvětlování, při mimovolném dotyku špičky lišty s překážkou a při řezání zápichem lišty
- * k řezání využívat nabíhající část řetězu, koncem lišty se nesmí řezat (kromě zpětného vrhu dochází k nadměrnému opotřebování lišty)
- * správné pracovní postupy
- * řádný technický stav pily a řetězu
- * funkční bezpečnostní brzda řetězu

nebezpečí: zvýšená únava, snížení pozornosti

bezpečnostní opatření:

- * bezpečnostní klidové přestávky, správný pracovní režim (bez působení vibrací, hlučnosti)
- * soustředěnost při přecházení na pracovišti (v důsledku únavy větší pravděpodobnost

Příloha č. 2 - BOZP

úrazu pořezáním, zakopnutím, uklouznutím a pádu obsluhy RMŘP)

- * s RMŘP pracovat max. do výše prsou
- * vhodné teplé oblečení, přestávky v teplejším prostředí, teplé nápoje
- * soustředěnost při práci a pohybu pracovníků v zimním období (zvýšené ohrožení zakopnutím, uklouznutím a pádu pracovníka při práci a chůzi na zasněženém, zmrzlém terénu)

nebezpečí: ohrožení veřejnosti a občanů

bezpečnostní opatření:

- * v mimořádných podmínkách (nad 40 % vyhnílených stromů, u veřejných komunikací, u elektrovodů a objektů, kde by mohly být ohroženy osoby a majetek) kácet jen za přímého technického dozoru a podle zvlášť vypracovaného pracovního postupu
- * při těžbě v blízkosti komunikací zajišťovat bezpečnost silničního provozu i pracovníků umístěním výstražných značek, určením hlídek apod.

nebezpečí: zasažení osoby

- kmenem (stromem) padajícím nečekaným směrem
- padajícími větvemi káceného nebo okolních stromů (např. ulomenou napruženou špicí zavěšeného stromu), suchou větví listnáče
- * ohrožení pracovníků i jiných osob, nacházejí-li se v době kácení v ohroženém prostoru
- * nebezpečné uvolňování podřezaného stromu se sevřením lišty motorové pily
- * zasažení pracovníka odmrštěným oddenkem padajícího stromu vlivem terénních překážek a nerovností

bezpečnostní opatření:

- * předem vymezit ohrožený prostor
- * dodržovat technologické postupy (např. správně provádět směrový zásek a hlavní řez, bezpečně uvolňovat stojící podříznuté a zavěšené stromy)
- * předem odstranit příliš vyvinuté kořenové náběhy
- * **dodržovat zákazy:**
 - vstupu do ohroženého prostoru
 - opravovat zavěšený strom před jeho uvolněním
 - zdržovat se pod zavěšenými stromy
- * volba vhodného pracovního postupu podle způsobu zavěšení (boční, čelní, do vidlice), hmotnosti stromu a místních podmínek (otáčení obracákem, posunování oddenku zavěšeného stromu směrem od stojícího stromu, ve kterém je zaklesnut pomocí páčidla, sochoru, uvolnění lanem traktorového navijáku, lanem taženým koňským potahem, uvolnění speciálním stahovákem zavěšených stromů apod.)
- * práce provádět podle stanovených pracovních postupů, jednotlivcům (skupinám) určit pracovní postup, vymezit pracovní pole, zajišťovat koordinaci pracovních činností tak, aby nedošlo k vzájemnému ohrožování pracovníků
- * používat přidělené nářadí, pracovní pomůcky, OOPP a dodržovat stanovené postupy
- * pracovníky upozornit na zvláštnosti nového pracoviště (dřevina, tloušťka, tvar koruny, naklonění, zdravotní stav, hniloby, rozštípnutí, podrost, terén)
- * **dodržovat povinnosti káčeře:**
 - stanovit si pracovní postup s ohledem na dřevinu, tloušťku, tvar koruny, naklonění, zdravotní stav stromu, terén a klimatické podmínky
 - dodržovat zvolený pracovní postup
 - vykázat před započítáním hlavního řezu; všechny osoby z ohroženého prostoru (kruhá plocha o poloměru min. dvojnásobku výšky stromu); neplatí pro pomocníka káčeře a tech. hospodářského pracovníka, kteří jsou však povinni setrvat v prostoru určeném káčečem

Příloha č. 2 - BOZP

- upravit okolí stromu od viditelných překážek a zajistit ústupovou cestu šikmo vzad od zamýšleného směru pádu

* **dodržovat zákaz kácení:**

- v ohroženém prostoru (tj. kruhová plocha o poloměru min. dvojnásobné výšky) káceného, zavěšeného nebo stojícího podřezaného stromu
- za silného větru, nelze-li bezpečně dodržet směr kácení
- ve směru proti svahu na svazích s nebezpečím samovolného pohybu kácených stromů
- kácet, odvětvovat a provádět manipulace na svazích s nebezpečím samovolného pohybu kmenů nad jinými pracovníky

* **při kácení dodržovány zásady BOZP a to zejména:**

- proveden směrový zásek (u normálně rostlých stromů o průměru nad 15 cm na pařezu do hloubky 1/5 až 1/3 průměru stromu na pařezu, výška záseku je min. 2/3 jeho hloubky)
- na místo záseku postačí u stromů do 15 cm (na pařezu) jeden nebo více vodorovných řezů
- hlavní řez je vodorovný a směřuje do horní poloviny záseku
- nedořez musí být ponechán v dostatečné tloušťce po celé šířce - měřeno od spojnice vodorovného a šikmého řezu i záseku! (neplatí pro zvláštní případy, kdy je středová část proříznuta zápichem ze záseku)
- usměrnění pádu stromu pomocí dřevorubecké lopatky provádět pouze u stromů o průměru do 35 cm na pařezu
- usměrnění pádu stromu lze provést pomocí tažných klínů - u stromů nad 35 cm na pařezu
- pro usměrnění pádu stromu lze použít hydraulické a mechanické klíny, přetlačnou tyč (vidlici), stahovák zavěšených stromů (ruční naviják a pod.) a tažného lana traktoru nebo potahu
- vychýlení stromu dřevorubec provede, jakmile pila dosáhne hranice nedořezu, před tím vyjme pilu z řezu; pila se z řezu nevyjímá, jestliže je pádem stromu ohroženo zdraví obsluhy
- ústupová cesta směřuje šikmo vzad od padajícího stromu
- při pádu stromu vyčká káčeč (příp. další osoby) v bezpečné vzdálenosti do doby, kdy viditelně nehrozí nebezpečí (např. pád větví)

* zajišťovat ústupové cesty s ohledem na křoviny, buřň, kořenové náběhy, sníh a jiné překážky

* nepodřezávat stromy, na kterých zavěšený strom spočívá

nebezpečí: rozštípnutí kmene stromu, zejména listnáče, zasažení káčeče rozštípnutou částí stromu

bezpečnostní opatření:

- * správné provedení směrového záseku a hlavního řezu (silný nedořez může u padajícího stromu způsobit jeho rozštípnutí)
- * použít kmenový spínač

nebezpečí: zasažení pracovníka předmětem, nářadím apod., vymrštěným po dopadu stromu na terén

bezpečnostní opatření:

- * v prostoru předpokládaného pádu stromu odstranit nářadí, předměty, příp. i odříznuté větve
- * sledování pádu káceného stromu

nebezpečí: pád zavěšeného a podříznutého stromu, nebezpečné uvolňování podřezaného stromu se sevřením lišty motorové pily, pád stromu a zasažení pracovníka při uvolňování "závěsu" tj. stromu, který se zavěsil na sousední strom nebo stromy apod. skácením jiného stromu na stojící podříznutý strom, ohrožení pracovníka kdy v důsledku pádu káceného stromu dojde k opření nebo zaklesnutí jeho koruny v korunách nebo větvích okolních stromů

Příloha č. 2 - BOZP

(příčinou je nepřesné provedení pracovní operace, vnější vlivy, hustota porostu, vítr ap.), uvolňování závěsů patří k nejnebezpečnějším pracovním operacím při těžbě dřeva

bezpečnostní opatření:

- * správné postupy při uvolňování zavěšených a podříznutých stromů a to:
 - otáčení obracákem
 - odsunování oddenku např. pákou
 - uvolnění stahovákem zavěšených stromů (ruční naviják)
 - stahování řetězem, traktorem, lanovkou
 - stromy do průměru 12 cm v prsní výšce (130 cm) lze poponášet na rameni
- * při uvolňování zavěšených a podřízaných stromů dodržovat zákaz neodřezávat zavěšený strom po špalcích
- * nepracovat stromy ležící pod závěsem
- * nepodřezávat strom, na kterém závěs spočívá
- * nekácet jiný strom přes strom zavěšený (v korunách)
- * nepoponášet stromy průměru nad 12 cm na rameni
- * nepoužívat štítu nebo vzpěry traktoru
- * nelézt na zavěšené stromy
- * neprovádět v ohroženém prostoru zavěšeného nebo podříznutého stojícího stromu jakoukoliv jinou činnost než směřuje k jeho odstranění
- * vyloučit přítomnost jiných osob v ohroženém prostoru, než osob určených vedoucím pracovníkem k uvolnění stromu
- * zavěšené a podříznuté stojící stromy uvolnit ihned
- * nepodaří-li se uvolnit strom ihned, neprodleně to oznámit nadřízenému pracovníkovi
- * nadřízený pracovník zajistí uvolnění stromu nejpozději do konce následujícího dne, následující směny nebo přerušeni práce

2.4 ODVĚTVOVÁNÍ

nebezpečí: říznutí řezacím řetězem RMŘP (zejména poranění levé ruky), zranění oka odlétnuvšími pilinami od řezací části RMŘP, pád větve, odmrštění větve, vzájemné ohrožení dvěma pracovníky

bezpečnostní opatření:

- * správný postoj při práci (nebezpečná je ztráta rovnováhy při stoupání na větev, pokácené stromy a na jiné terénní překážky, při práci na svahu)
- * dodržování technologických postupů, koordinace práce
- * odvětvovat stojící stromy jen do výše prsou a to nabíhající částí řetězu
- * používat stanovené OOPP
- * dodržovat správnou techniku práce s RMŘP
- * dodržovat zákaz současného zpracovávání jednoho stromu více pracovníky
- * při odvětvování a ručním odkorňování dodržovat bezpečnou vzdálenost mezi pracovníky min. 5 m
- * na svazích s nebezpečím samovolného pohybu provádět odvětvování a odkorňování jen z horní strany
- * zajistit, aby se na svazích v prostoru ohroženém samovolným pohybem zpracovávaných nebo již zpracovaných kmenů nikdo nezdržoval
- * **respektovat zásady správné techniky práce při odvětvování:**
 - slabší větve se odřezávají jedním řezem
 - silnější větve (hrozí sevření pily) se naříznou ze strany tlaku a dořežou se ze strany tahu

Příloha č. 2 - BOZP

- velmi silné větve se odřezávají nadvakrát (s ponecháním pahýlu), odstranění pnutí
- * **dodržovat bezpečnostní zásady:**
 - při odvětvování je kmen po pravé ruce
 - na svahu odvětvovat pouze z horní strany (z pozice nad kmenem)

nebezpečí: zasažení odvětvovanou větví, napruženou větví, vrškem, částí kmene

bezpečnostní opatření:

- * respektovat zásady správné techniky práce při odvětvování

nebezpečí: samovolný pohyb odvětvovaného kmene, především při odřezávání větví u listnatých stromů

bezpečnostní opatření:

- * respektovat zásady správné techniky odvětvování
- * na svazích s nebezpečím samovolného pohybu provádět odvětvování jen z horní strany

nebezpečí: pořezání ruky dobíhajícím řetězem RMŘP při odhazování odříznutých větví, pořezání řetězem RMŘP v případě odmrštění napružené větve

bezpečnostní opatření:

- * respektovat zásady správné techniky práce při odvětvování
- * vyčkat zastavení pohybu řetězu

nebezpečí: zpětný vrh (vymrštění) pily řeznou částí proti pracovníkovi

bezpečnostní opatření:

- * správné pracovní postupy
- * při práci s RMŘP nezachytout o sousední větve koncem lišty

2.5 PRÁCE S RUČNÍ MOTOROVOU ŘETĚZOVOU PILOU

nebezpečí: vznícení benzínových par, požár, popálení obsluhy

bezpečnostní opatření:

- * pro benzín použít jen nádob k tomu určených
- * při doplňování pohonných hmot do RMŘP zastavit chod motoru
- * startovat RMŘP ve vzdálenosti min. 2 m od místa plnění benzínu

nebezpečí: vibrace na ruce (způsobené činností motorové a řezací části RMŘP) a integrovaně působící chlad v zimním období

bezpečnostní opatření:

- * používání ostrých a správně nabroušených řetězů dle pokynů výrobce
- * udržování řádného technického stavu RMŘP, pravidelné kontroly, odstraňování závad, výměny opotřebovaných a poškozených součástí RMŘM
- * přednostní používání nabíhající části řetězu
- * používat opěrku, vedení pily po kmenu
- * dodržování max. úhrnné doby práce s RMŘP za směnu a pravidelné přerušování práce s bezpečnostními přestávkami dle návodu výrobce příslušného typu RMŘP
- * vhodné oblečení, aby nedošlo k podchlazení obsluhy
- * možnost ohřátí během práce a osušení oděvu, rukavic, obuvi apod.
- * použití speciálních antivibračních rukavic
- * zdravotní způsobilost ověřená lékařskou prohlídkou, pravidelné kontroly zdravotního stavu pracovníků
- * odborná způsobilost, seznámení obsluhy z návodem k používání

nebezpečí: nadměrná hlučnost

bezpečnostní opatření:

- * používání OOPP k ochraně sluchu
- * respektování návodu k obsluze
- * pravidelné kontroly zdravotního stavu pracovníků
- * řádný technický stav RMŘP

2.6 TRAKTOR

nebezpečí: mechanická nebezpečí, utržení, rozdrcení, zlomení, zhmoždění končetiny při jejím zachycení a vtažení nebo nametání rotující součástí (řemenicí, řemenem), přitlačení končetiny atd. při seřizování, čištění a opravách stroje

bezpečnostní opatření:

- * stroj vybavit ochranným zařízením chránícím nebezpečné části konající točivý nebo kývavý pohyb, jako jsou řemeny a řemenice, řetězové převody, ozubená soukolí, vyčnívající konce hnacích (vývod náhonu) i hnaných hřídelí, kloubové hřídele na stroji, kloubové hřídele mezi hnacím a hnaným strojem včetně pouzder, setrvačníky, táhla, páky, jehly aj.
- * ochranný kryt pevný a nepoddajný, jeho uchycení na stroji musí být pevné a spolehlivé tak, aby jej bylo možno odstranit jen s použitím nástroje (klíče)
- * v odůvodněných případech (zejména za účelem čištění, seřizování apod.) mohou být kryty odklopné nebo odsouvací, vždy však zajistitelné v pracovní poloze
- * kloubové hřídele opatřit netočivým krytem
- * doporučuje se ochranné kryty opatřit výstražnou barvou (rozdílnou od barvy ostatních částí stroje)
- * kryty s otvory (např. z drátěného pletiva) musí mít max. velikost otvorů podle vzdálenosti krytu od místa ohrožení (zdroje nebezpečí) tak, aby prsty, ruka nebo jiná část těla pracovníka nemohla přijít do styku s nebezpečnou částí stroje
- * stroj čistit za chodu jen pokud to povoluje výrobce v návodu na obsluhu, a je-li zabráněno styku pracovníka s pohybujícími se částmi stroje, za použití vhodných pomůcek doporučených výrobcem (háčků, kartáčů na násadě apod.)
- * neotvírat ochranné kryty na stroji dříve, než se zastaví všechny pohybující části stroje
- * nepřibližovat se k rotačním částem stroje dříve, než se odstraní zbytkový přetlak v hydraulické soustavě
- * dodržovat návod k používání, neprovádět zakázané manipulace, zejména nebezpečné činnosti za chodu stroje
- * kryty a jiná ochranná zařízení, sejmuté za účelem provedení opravy, údržby nebo seřízení stroje před uvedením stroje opět osadit do své původní polohy tak, aby plnily svou ochrannou funkci

nebezpečí: zachycení, vtažení, navinutí oděvu pracovníka resp. končetiny rotujícím kloubovým hřídelem

bezpečnostní opatření:

- * nepoužívat traktor a stroj s nefunkčními nebo poškozenými ochrannými zařízeními
- * kloubový hřídel používaný k pohonu různých zemědělských strojů od náhonového hřídele traktoru chránit pevným netočivým krytem
- * kloubové hřídele používat jen s příslušným krytem (límcem) na vývodovém hřídeli traktoru a přívodovém hřídeli pracovního stroje

Příloha č. 2 - BOZP

- * správně umístit pojistnou spojku proti přetížení pracovního stroje (umísťuje se na stroji, nikoliv na kloubovém hřídeli)
- * na připojený hřídel nestoupat, nepřekračovat jej, neskládat na něj břemena
- * nemanipulovat s hřídelem za chodu motoru traktoru
- * vypínat hřídel náhonu pokud traktorista opouští kabinu (pokud neovládá stroj z jiného stanoviště, např. u závěsných nakladačů)

nebezpečí: uklouznutí, pády a podvrtnutí nohou při nastupování a sestupování na pracovní stanoviště stroje

bezpečnostní opatření:

- * výstupy na stroj a pracovní plošiny zajištěny držáky, madly, zábradlími, stupačkami apod.
- * řádné upevnění schůdků na stroj, ložnou plochu vleku
- * plošiny, lávky a stanoviště obsluh stroje udržovat čisté
- * používat uvedených nástupových a výstupových prvků a zařízení
- * zvýšená opatrnost za zhoršených klimatických podmínek (déšť, bláto, zmrázky, sněžení) a při postavení stroje na svahu
- * nevyskakovat ani nenaskakovat na pohybující se stroj
- * správný postup sestupování, tj. neseskakovat, zrakem zkontrolovat místo sestupu, případně sestupovat čelem ke kabině (možnost přidržení se madla)
- * **vhodná pracovní obuv**

nebezpečí: zasažení, naražení dveřmi kabiny zemědělského stroje

bezpečnostní opatření:

- * dveře kabiny zajistitelné v otevřené poloze a snadno ovladatelné

nebezpečí: zneužití stroje nepovolnou osobou

bezpečnostní opatření:

- * při výstupu z kabiny vyjmout klíček ze spínací skříňky
- * při opuštění stroje uzamknout kabinu a zajistit stroj proti odcizení

nebezpečí: působení vibrací

bezpečnostní opatření:

- * pracovní sedadla zabraňují přenášení otřesů
- * údržba zařízení, výměna opotřebovaných exponovaných součástí, které mají vliv na vibrace
- * **zavedení a dodržování bezpečnostních přestávek**

nebezpečí: působení hluku

bezpečnostní opatření:

- * používání OOPP proti hluku
- * zavedení a dodržování protihlukových přestávek

nebezpečí: bolesti zad

bezpečnostní opatření:

- * pracovní stanoviště podle potřeby a nutnosti upravit dle ergonomických požadavků
- * pracovní sedadlo vybaveno zádovkým opěradlem a nastavitelnou sedací plochou
- * zavedení a dodržování bezpečnostních přestávek

nebezpečí: opaření při otevírání víka chladiče

bezpečnostní opatření:

- * neotevírat víčko horkého chladiče, nebo použít vhodnou ochranu (rukavice, chladič překrýt plachtou, hadrem)

nebezpečí: popáleniny při práci v blízkosti horkých, rozpálených částí motoru, chladiče

Příloha č. 2 - BOZP

bezpečnostní opatření:

- * správné pracovní postupy (vyčkat, až horký povrch ochladne apod.)
- * **použití OOPP k ochraně rukou**

nebezpečí: úraz elektrickým proudem

bezpečnostní opatření:

- * samojízdné stroje a zařízení používat při práci pod venkovním elektrickým vedením jen, jsou-li dodrženy bezpečnostní vzdálenosti stroje, jeho částí a osob od elektrického vedení dle ČSN 34 3108

nebezpečí: dopravní nehody, havárie mimo vozovku, střet s jiným vozidlem selháním brzd, ztrátou ovladateli, dopravní nehoda, kolize s jiným účastníkem silničního provozu

bezpečnostní opatření:

- * zkontrolovat technický stav stroje před jeho použitím (blokovací, pojistné a brzdící zařízení, osvětlení - koncová, směrová, brzdová světla apod.)
- * při jízdě ze svahu jezdit se zařazeným převodovým stupněm, přiměřenou rychlostí vzhledem k hmotnosti stroje (soupravy)
- * nářadí, náhradní díly, materiál a jakékoliv předměty neukládat na podlahu stroje, ale na vyhrazená místa, podlahu stroje udržovat v čistotě
- * správné a spolehlivé připojení přívěsu, přívěsného stroje dle návodu výrobce a jeho zajištění, propojení vzduchotlakých brzdových hadic, kabelu osvětlení
- * **vyloučit přepravu dětí a jiných nepovolaných osob!**

nebezpečí: přejetí, přimáčknutí, přitlačení osoby traktorem nebo strojem při startování

bezpečnostní opatření:

- * nespustit motor sjížděním ze svahu
- * startovat motor pouze ze stanoviště obsluhy, a to i v případě, že je startování prováděno pomocí startovacího vozíku nebo propojovacích kabelů
- * startování neprovádět se zařazeným rychlostním stupněm
- * při startování vždy vyšlápnout pedál spojky
- * zajištění startu bez zařazeného rychlostního stupně spínačem spojkového pedálu
- * pouze v nevyhnutelných případech provádět uvádění motoru do chodu roztahováním, a to zásadně po rovině a za použití tažné tyče
- * řidiči roztahovaného i taženého vozidla se musí předem domluvit na bezpečnostních podmínkách, tj. na prostoru, kde bude roztahování prováděno (vzdálenost), a na dorozumívacích signálech (koordinace)
- * po dobu roztahování nesmí být v kabině roztahovaného vozidla přítomna žádná další osoba, v kabině taženého vozidla může být pomocník, který předává řidiči signály, pokud je to povoleno v osvědčení o technickém průkazu
- * vyloučení přítomnosti osob z prostoru roztahování

nebezpečí: přejetí, naražení, přitlačení osoby při připojování a odpojování strojů a přípojných zařízení

bezpečnostní opatření:

- * vybavení traktorů a samojízdných strojů základními klíny
- * dobrý výhled řidiče do prostoru závěsu (očistění skel)
- * správný postup připojování dle návodu výrobce
- * připojované vozidlo (stroj) musí být zabrzděno a zajištěno k líně
- * pracovník provádějící připojení může vstoupit mezi vozidla až po přiblížení závěsu

Příloha č. 2 - BOZP

tažného vozidla na 25 cm od oka přívěsu

- * použití dohodnutých znamení mezi řidičem a osobou provádějící navádění a připojení
- * před odpojením musí být odpojované vozidlo (stroj) zabrzděno a zajištěno proti samovolnému pohybu
- * použití OOPP (dlaňových rukavic)

nebezpečí: zachycení a přimáčknutí osoby o překážku, přejetí osoby koly při couvání, zajiždění traktorů do zúžených a pod. prostorů

bezpečnostní opatření:

- * správné postavení pracovníka
- * zvýšená opatrnost řidiče
- * zajištění způsobilé osoby pro navádění
- * dorozumívání předem dohodnutými znameními mezi řidičem a navádějící osobou
- * správné postavení navádějící osoby (v zorném poli řidiče, nikoliv za traktorem, vozidlem)

nebezpečí: přiražení rukou traktoristy nebo obsluhy stroje následkem prudkého zavření dveří kabiny

bezpečnostní opatření:

- * možnost aretace dveří v otevřené poloze
- * při vystupování z kabiny se nepřidržovat rámu dveří

nebezpečí: poranění při uderu v kabině při najetí na terénní nerovnost

bezpečnostní opatření:

- * přizpůsobení rychlosti stavu terénu

nebezpečí: závažná poranění při převrácení stroje

bezpečnostní opatření:

- * nepřekračovat povolenou svahovou dostupnost
- * v případě práce stroje na svazích převyšujících svahovou dostupnost stroje stanovit pracovní postup (nejlépe v pracovním příkazu) se zřetelem na sklon terénu (po spádnicí), řidič tohoto stroje má mít nejméně 3 roky praxe)

nebezpečí: převrácení traktoru (stroje), závažná zranění traktoristy popř. závozníka (pomocníka) při převrácení traktoru

bezpečnostní opatření:

- * instalace ochranného rámu stroje zpravidla tvořeného uzavřeným nosníkem podkovovitého tvaru, který v případě převrácení traktoru nebo jiného samojízdného stroje pro práci v terénu zachycuje klopný moment a zabraňuje několikanásobnému převrácení stroje
- * zkontrolovat funkci brzd a technický stav stroje před jeho použitím
- * náradí, náhradní díly, materiál a jakékoliv předměty neukládat na podlahu stroje, ale na vyhrazená místa, podlahu stroje udržovat v čistotě
- * používat pro práci ve svahu pouze techniku (traktory, samojízdné stroje, stroje používané v agregaci za traktorem nebo jiným tažným prostředkem) s odpovídající svahovou dostupností
- * nepřekračovat hodnoty statické a dynamické stability (hodnoty svahové dostupnosti, trvale vyznačené na místě obsluhy)
- * neprovádět startování motoru sjížděním ze svahu
- * při jízdě ze svahu, v členitém terénu nebo zatáčkách pojíždět přiměřenou rychlostí se zařazeným převodovým stupněm, prudce nebrzdit ani neměnit náhle směr jízdy
- * náhlé terénní přechody objet nebo přejíždět šikmo, příp. zvednout pracovní stroj
- * pracovní rychlost stroje volit a regulovat tak, aby neklesaly otáčky motoru a nevznikaly vibrace

Stabilita traktoru závisí na rozchodu kol, umístění těžiště traktoru, konstrukci traktoru, konfiguraci terénu - sklonu svahu.